SLOVO

9

SEPTEMBER
1984
ROČNÍK XVI.

Chrám Povýšenia sv. kríža v Nižnom Tvarožci z roku 1777.

Čo mám robiť

Bezradný mládenec s bezradnou otázkou príde za Spasiteľom a pýta sa ho: „Učiteľ, čo dobrého mám konať, aby som dosiahol večný život"? Že toto stretnutie vzbudilo veľkú pozornosť, nám dokazuje aj to, že ho zaznamenali až traja evanjelisti: Mt 19, 16—22; Mk 10, 17—22 Lk 18, 18—27.

Spasiteľ počas svojho pozemského života často sa stretával s ľuďmi, ktorí prišli ho poprosiť o pomoc. Boli to slepí, posadnutí, porazení, hluchonemí a iní. Každý z nich však prosil o pomoc — o telesné uzdravenie. Teda ich prosby sa niesli v sfére pozemského zmyslu života — zbaviť sa telesných ťažkostí.

Bohatý mládenec v tom tvoril výnimku. Ten neprosil o telesné uzdravenie, ale prosil o radu, usmernenie čo má robiť, aby dosiahol večný život.

(Pokračovanie na 4. str.)

Narodenie Panny Márie

Jedna zbožná legenda hovorí o tom, ako Pán Boh stvoril prvú ženu.

Po hriešnom páde pyšných anjelov stvoril Pán Adama. Adam bol veľmi mocný, že i najväčšie zvieratá sa ho báli. Strom mohol vytrhnúť naraz aj s koreňmi. Patrili mu všetky rajské radosti. Ale napriek tomu Adam nebol šťastný, pretože bol sám. Pán Boh dýchol na kvety i zjavila sa pred ním žena, podobná bielej ľalii. Túto pannu dal Boh Adamovi. I všetko, čo malo hlas, vzdávalo vďaku Stvoriteľovi.

Len Adam nebol šťastný. Žena bola naozaj slabá ako ľalia a on mocný ako dub. Pán Boh videl, že Adam k nej neprichádza, ba čo viac, nie je jej ani hodný. Preto dopustil na Adama sen a z jeho rebra stvoril mu inú ženu — Evu. Adam sa zaradoval, pretože Eva mu bola podobná. Spoločne sa delili s rajskými radosťami.

No ženu stvorenú z kvetov, Boh nezničil. Nechal ju v jej bezhriešnej kráse. Poveril ju inou úlohou, a to: byť raz matkou Božieho Syna. Nech bude v raji dovtedy, kým prví ľudia budú potrestaní za prvý hriech a budú túžobne volať po Vykupiteľovi.

Keď nadišiel ten čas, Pán Boh poslal Prečistú Pannu, z ktorej ako vôňa kvetov vyšiel Vykupiteľ, aby zachránil do hriechu padlé ľudské pokolenie.

V tomto mesiaci spomíname práve na túto veľkú udalosť. Na svet prišla biela ľalia, Prečistá Panna Mária, aby začala dielo vykúpenia ľudského pokolenia. Prišla veľmi skromne do rodiny Joachima a Anny. Hoci sa narodila budúca Kráľovná neba, málokto o tom vedel. Ľudia boli zaťažení hriechom, ich oči boli obrátené k pozemským starostiam a nepozerali, čo sa robí nad nimi.

Čo všetko učinil Boh pre človeka! Dal mu život, všetko, čo stvoril na zemi, dal mu do užívania. Skrz nesmrteľnú dušu postaral sa o jeho nesmrteľný život a šťastie. A keď človek Pána Boha urazil, nezavrhol ho, ale naďalej sa o neho staral. Dal mu Prečistú Pannu Máriu, svojho Syna, Ježiša Krista. Akou nekonečnou láskou objal Boh človeka. Prihováral sa mu, dvíhal ho z bahna hriechu, vracal mu telesné i duševné zdravie, aby chromí chodili a slepí videli. Spolu so svojou Matkou bol medzi ľuďmi v ich radostiach a bolestiach, ako o tom hovorí svadba v Káne Galilejskej i pohreb jediného Syna naimskej vdovy.

— Nevďační ľudia, — povieme. — Ako len mohli zarmútiť dušu Prečistej Panny Márie, tejto nevinnej ľalie?

(Pokračovanie na 6. str.)

S chuťou do ďalšej práce

Ani sa nezdá, žeby už boli za nami dva mesiace prázdnin. Vidí sa nám ako len včera, čo sa vracali naše deti zo školy s vysvedčeniami a my sme ich vystrojovali na prázdniny.

To všetko je už minulosť. Už si pošantili, poihrali sa, popásli húsky starých mám, nakúpali a naslnili sa dosýta. Tisíce z našich detí bolo v pionierskych zariadeniach, kde sa stretli s novými priateľmi, nadviazali nové známosti a do pamätníkov pribudli adresy, na ktoré sa bude písať.

Pre našich poľnohospodárov boli letné mesiace časom vrcholiacich žatevných prác. To, čo na jar zasiali, čo láskalo Božie slniečko a polieval dážď, to, o čo sa starali ako dobrí synovia svojich starých otcov — starostlivých hospodárov — prináša svoju požehnanú úrodu. Aj pri nepriazni počasia, ktorou sa vyznačovala tohtoročná suchá jar, aj pri iných problémoch, podarilo sa im zobrať zo starootcovskej role tony zrna na požehnaný chlieb náš každodenný. Patrí im za to vďaka celej spoločnosti, veď oni naozaj sýtia všetkých! Nevieme si predstaviť deň bez chleba, pečiva, nevieme si predstaviť, žeby to tak nebolo. Veď ani nám len ráno, keď sa prebudíme a poháňľame do svojho obchodu, nenapadne, že to, čo sa chystáme kúpiť, nemajú.

Je mnoho takýchto samozrejmostí, na ktoré sme si veľmi privykli a občas sa vieme aj načertiť, ak trošku mešká dovoz chleba, pečiva, mlieka... Zabúdame, koľko je s tým všetkým práce a ako je potrebné, aby sme aj my boli presní v dochádzke do práce, svedomití pri jej vykonávaní a neponáhľali sa domov prv, kým sa ona neskončí.

Tisíce z nás boli cez tieto mesiace na zaslúžených dovolenkách. Jedni ich využili na aktívnu rekreáciu doma, záhrade, na chatke, ochotnou pomocou tam, kde to bolo treba, najmä pri žatevných prácach. Veď tam sú potrebné ozaj všetky pracovité ruky, lebo — čo aj máme vysoko výkonné stroje — všade je potrebný človek, ktorý ich riadi, obsluhuje, ktorý im takpovediac vdychuje život, aby to robili dobre.

Mnohí boli aj na rekreácii, po našich letoviskách, kúpeľoch. Mnohí možno aj v zahraničí, veď dnes je to už samozrejmosť. Mnohí sa obzerali okolo seba, ako je to tam a iste si vzali dobrý príklad z toho, čo sa im páčilo a budú sa to usilovať robiť tak aj doma.

Z rekreácie sa vrátil družstevný roľník a rozprával im, ako sa tešil čistému, papiermi a špinou nezamorenému prostrediu kúpeľov a mesta vôbec. A — ruku na srdce — priznal sa, že v jeho meste to tak celkom nie je, že stále je ešte čo napravať, zlepšovať, lebo o životnom prostredí nestačí iba hovoriť, ale treba ho uskutočňovať, tvoriť, realizovať.

Mnohí sa poobzerali po tom, čo majú vonku, sprvoti aj závideli, ale potom nakoniec, keď si to všetko zvážili znova, prišli k záveru, že doma máme všetko, niet čo závidieť, azda ak to krajšie balenie niektorých druhov tovarov, ktoré však ani v ňom nie sú o nič lepšie ako tie tradičné naše.

To všetko, čo spomíname, sa nedialo vo vzduchoprázdne, ale v tomto svete, v tejto zhoršenej medzinárodnej atmosfére, keď neutícha rinčanie zbraní, keď pokračujú preteky v zbrojení, keď sa nad ľudstvom vznáša Damoklov meč jadrovej vojny.

Povedané slovami prezidenta republiky Gustáva Husáka na pražskom Zhromaždení za mier a život, proti jadrovej vojne pred rokom: „Vývoj medzinárodnej situácie v poslednom čase oprávnene vyvoláva najvážnejšie znepokojenie. Politika konfrontácie spôsobila už ľudstvu mnoho zla. Sme svedkami, ako sa pred očami stráca mnoho konkrétnych, pozitívnych výsledkov politiky uvoľňovania napätia.

Táto politika bola plodom spoločného úsilia mnohých štátov a ich vedúcich predstaviteľov, výsledkom realistického prístupu k súčasnému svetovému dianiu. Prinášala výhody národom všetkých kontinentov, bez ohľadu na rozdielne spoločenské zriadenie. Zostrenie napätia spôsobuje ťažké škody nielen v národnom hospodárstve, ale vo všetkých oblastiach spoločenského života, vo vzťahoch medzi štátmi, národmi a ľuďmi.

Obrovské prostriedky sa vynakladajú nie na obohacovanie života ľudu, ale naopak, na jeho ochudobňovanie a ohrozenie jeho vlastného bytia. Pokračuje výroba a zdokonaľovanie zbraní hromadného ničenia. Stále naliehavejšie vyvstáva pred národmi celého sveta otázka, ktorú si kladú všetci striezlivo uvažujúci ľudia, či atómová energia bude slúžiť k prospechu alebo k skaze človeka..."

K slovám prvého občana nášho štátu netreba nič pridávať. Cítiť z nich starosť o budúce osudy krajiny, ľudstva, sveta.

Ale, či už naozaj niet takej sily, ktorá by zvrátila nebezpečný vývoj udalostí?

Či už naozaj treba myslieť iba na strašnú hrôzu jadrovej vojny, na koniec toho všetkého, čo sme si krvopotne vybudovali, na čo sme hrdí a čo chceme odovzdať budúcim generáciám?!

Socialistické Československo — pokračoval vo svojom významnom prejave na pražskom zhromaždení prezident Gustáv Husák — rovnako ako ďalšie štáty socialistického spoločenstva dôsledne zastáva názor, že v súčasnom svete cesta k mieru, k väčšej bezpečnosti pre všetky štáty, k politickej a hospodárskej stabilite, vedie jedine cez dôsledne realizovanú politiku mieru, tak potrebnú pre každého človeka, pre každú rodinu, pre všetky národy, pre celú ľudskú spoločnosť.

Aj keď je situácia, v ktorej sa svet nachádza, vážna, sme presvedčení, že ešte možno urobiť včas potrebné kroky k tomu, aby sa vývoj vo svete neuberal po nebezpečnej špirále zostrovania medzinárodného napätia, ale po ceste upevňovania dôvery a rozvoja vzájomne výhodnej spolupráce, uvoľňovania politického i vojenského napätia. Treba urobiť všetko pre odvrátenie nebezpečenstva vojny.

Zamyslime sa nad týmito rozvážnymi slovami a dajme svoje hlasy, svoje pracovité ruky, svoj um a svoje srdcia mieru! (OF)

Pred štyridsiatimi rokmi

Niet národa, ktorý by si nespomínal na významné dni a udalosti, ktoré sa hlboko zapísali zlatými písmenami do jeho histórie. Takýmto historickým dňom v dejinách nášho národa je 29. august. Tento deň, na ktorý sme si v minulých dňoch s úctou spomínali, ukazuje veľke obete a hrdinstvo slovenského národa, počtom neveľkého, ale významného bojovníka v boji proti fašizmu v druhej svetovej vojne, ako to napísal dr. Gustáv Husák: „V boji proti fašizmu slovenský národ nijako nebol najmenší medzi európskymi národmi."

Od týchto pamätných dní, plných odvahy a statočnosti, delí nás štyridsať rokov. Na týchto miestach, kde bojovali a zomierali naši otcovia a synovia, vyrástli pomníky. Stovky pomníkov — mramorových, kamenných, bronzových. Na jednom z nich, ktorý postavili obetiam v novom Kľaku, hovorí nápis: „. . . predčasne spočívajú v tomto hrobe preto, že ešte ani 21. 1. 1945 nepanovala na svete láska, ale nenávisť."

Východné Slovensko bolo prvé, kde sa Nemci navždy lúčili so svojím panstvom v našej vlasti. Avšak pred ústupom vynaložili všetko úsilie, aby náš národ dlho spomínal na posledné dni ich vládárenia na našom území. O ich ukrutnosti svedčia vypálené obce. V každej z nich iná, nová nástraha, ktorá stála životy niekoľko desiatok obyvateľov. Míny pred krížom vedľa cesty mali jediný cieľ — vyhasiť životy starenkám, keď si prišli pred kríž kľaknúť a pomodliť sa za synov alebo osud svojej dedinky.

Ťažko opísať všetky zverstvá, ktoré páchali fašisti vtedy, keď sa po obsadení miest a dedín nestretli s pokoreným obyvateľstvom, ale statočnými bojovníkmi. Zločin v Tokajíku, ktorý sa stal 19. novembra 1944, je otrasnou spomienkou na tieto dni.

Naša sloboda bola naozaj draho vykúpená. Na to sme si spomínali v minulých dňoch, ba budeme spomínať i v dňoch nasledujúcich. Náš národ nezabúda, ale spomína i v Týždni boja proti fašizmu a vojne, ktorý je každoročne od 26. septembra. Spomína i slovami básnika:

Tam hore pri pomníku
so slzou v oku každý spomínal
a mne o tých bojoch z okolia
jeden z partizánov rozprával.

Pozri sa, dcérenka moja,
tu všade bolo plno mŕtvych,
och, aké smutné a ťažké je to
dnes už len spomínať na nich.

(M. O.: Spomienka na Kríže)

Spomína a nezabúda. Svojou svedomitou prácou prispieva k tomu, aby sa už nikdy neopakovala história Kremničky, Balážov, Dolného Turčeka, Tokajíka a mnoho iných.

Nech vatry slobody hrejú naše srdcia v láske k vlasti, svojmu ľudu, k cirkvi, k veľkej rodine národov a národností, žijúcich v našej vlasti, so želaním, aby „Boh pokoja" žehnal naše úsilie a statočnú prácu a svoj ľud požehnal pokojom.

(fd)

Pamätník SNP na Krížoch.

Po zaslúženom odpočinku

Všetko, na čo sa dlho tešíme, uplynie akosi rýchlo! Tak je to aj s tohtoročnými prázdninami. Už je po nich a znova zvoní školský zvonec, znova sa zapĺňajú lavice žiakmi, študentmi, aby v novom školskom roku načreli do ďalších vedomostí a pripravili sa do života.

Neslobodno si však myslieť, že všetko možno nechať na školu. Rodičia sú povinní sledovať, ako sa ich deti učia, a to od samého začiatku. Dbať o to, aby si písali domáce úlohy. Aby sa učili, pripravovali na budúci deň. Až po splnení týchto povinností sa môžu ísť hrať, naháňať, uvoľniť sa.

Šťastné sú tie deti, kde si rodičia tieto povinnosti zodpovedne plnia. Kde nenechávajú všetko na školu, lebo aj tá ráta s pomocou rodičov v učebnom a výchovnom procese. Také deti majú nádej už od samého začiatku školského roku, že úspešne absolvujú celý ročník a budú bližšie k bránam vedomostí a poznania.

Povedzme našim deťom, ako to bývalo kedysi. Nebolo toľko času na detské hry, bolo iba veľa-preveľa práce a úlohy ostávalo písať iba pri blikotajúcich petrolejkách. Dnešné deti ani netušia, aký ťažký údel mali deti v rokoch minulých. Už aj preto by si mali veľmi, preveľmi vážiť dobrodenia, ktorých sa im dostáva.

A učme ich tomu, že sú povinní nosiť iba dobré známky. Neponáhľajme sa hneď odmeňovať každú jednotku. Nech deti vedia, že nerobia nič mimoriadneho, že učiť sa, dobre sa učiť, to je ich povinnosť!

(om)

Cárske dvere na ikonostase chrámu sv. arch. Michala v Bačkove, dielo akad. maliara Mikuláša Klimčáka.

Čo mám robiť

(Dokončenie z 1. str.)

V našej duši proti týmto ľuďom povstáva hnev, myslíme, že hnev spravodlivý. Mýlime sa! Nie je to hnev spravodlivý, pretože to, čoho sa dopúšťali ľudia za čias Kristových na Jeho matke, často robíme aj my. V každodennom živote svojimi hriechmi znova ju urážame a pribíjame na kríž jej Syna, čím jej zapríčiňujeme veľkú bolesť, hlboký smútok.

Čo nám urobila Prečistá Panna Mária, že ju urážame? Porodila nám Spasiteľa a stanúc sa Kráľovnou neba, je našou Orodovnicou pred Bohom. Keď sme padli, dvihla nás, keď sme sa modlili, plietla naše modlitby do vienka a niesla ich pred Syna, aby ich vypočul. Či nám povedala hoci len jedno zlé slovo, či na nás zle pozrela? Nie! Prečo jej teda spôsobujeme bolesť a zarmútok? Odhoďme od sebe hriech — príčinu jej smútku.

Jedna matka mala dieťa, ktoré ako každé iné malo dobré i zlé vlastnosti. Celý rok robilo svojej matke nepríjemnosti, nepočúvalo, odvrávalo. Matka pre neho neraz celé noci preplakala. No predsa dieťa v podstate nebolo zlé. Keď nadišiel deň narodenín matky, prišlo k matke s kyticou kvetov, odprosilo za neposlušnosť a pobozkalo ju. Matka zabudla na zlo a s láskou objala svoje dieťa.

Takými deťmi iste sme boli aj my všetci. Svojou neposlušnosťou a slabosťami sme cez celý rok urobili dosť žiaľu našej nebeskej Matke. Ale v deň jej narodenia ukážme, že nie sme zlí. Uvime z našich modlitieb kyticu, s láskou sa k nej utiekajme, aby nám pomohla dosiahnuť večnú spásu. L. L.

O kresťanskej dokonalosti

Predovšetkým isté je, že v našom tuzemskom živote plnú duševnú dokonalosť nemôžeme dosiahnuť, lebo plná dokonalosť obsahuje ideálnu duševnú čistotu a lásku k Bohu, čo na tej zemi ani najlepší a najspravodlivejší človek nedokáže nadobudnúť. Je to jednoducho nemožnosť, lebo na tejto zemi niet dokonalej duševnej čistoty. Hoci nás Boh obdarí hojnosťou svojej milosti, nik nie je schopný svoje vrodené náklonnosti na zlé úplne vykoreniť, aby tak cez celý život bol oslobodený i od najmenšieho všedného hriechu.

Užívanie dokonalej, nepoškvrnenej čistoty je výsadou nebešťanov, ako to učí tridentský snem. Tak isto i láska, v ktorej rozumný tvor žije, môže byť plná v nebi, ale nie na zemi. Ani pri najväčšej námahe, nekonečne krásneho nebeského Otca, len ako v hmlách poznávame. I naše tuzemské starosti nám prekážajú v tom, aby sme stále na neho nazerali, ako nazerajú spasené duše na nekonečnú Božiu krásu, a sú nekonečne šťastní.

I podľa apoštola národov naša tuzemská dokonalosť je ako detská a nebeská dokonalosť ako mužská. (1 Kor 13, 10). Keby sme mali možnosť porovnať dokonalosť tuzemského človeka s dokonalosťou nebešťanov, konštatovali by sme, že duševná dokonalosť má svoje nedostatky, lebo keď pomyslíme na náš tuzemský stav, na našu prirodzenú slabosť, predsa v tuzemskom zmysle, pri stálom duševnom očisťovaní, môžeme hovoriť o rôznom stupni ľudskej dokonalosti. V našom živote môžeme hovoriť i o hrdinskej duševnej dokonalosti, o čom sa dočítame v knihách o živote svätých.

Veľký učiteľ sv. Cirkvi sv. Tomáš Akvinský kresťanskú dokonalosť vidí v láske, a to tak, že láska k Bohu je prvá a k blížnemu druhá. Tento názor sa zakladá na vyhláseniach sv. apoštola Pavla, ktorý nás na lásku k Bohu povzbudzuje, lebo v tom vidí podstatu dokonalosti. (Kol 3, 14). Na druhom mieste vidí lásku v plnení zákona Božieho. (Rim 13, 10). Lebo cieľom každého zákona je, aby prostredníctvom neho tá spoločnosť, pre ktorú bol ustanovený, zdokonaľovala, nech je to občianska, vojenská či náboženská spoločnosť. Podobne Boh preto ustanovil svoje zákony pre nás, aby sme sa stali dokonalými kresťanmi. Teda naša duševná dokonalosť obsiahnutá je v plnení Božieho zákona, čiže v tej láske, ktorá je základom Božích zákonov.

Náš rozum nás učí, že každá Bohom stvorená vec je na to, aby zodpovedala svojmu cieľu. Napr.: oko a ucho vtedy je dokonalé, keď čisto vidí a počuje. Cieľ človeka nemôže byť iný, ako to, čo ho s Božou láskou spája, lebo človek jedine pre Boha je stvorený! Sv. ap. a ev. Ján hovorí: „A my sme poznali a uverili v lásku, ktorú má Boh k nám. Boh je láska, a kto zostáva v láske, zostáva v Bohu a Boh v ňom.“ (1 Jn 4, 16). A sv. ap. Pavol hovorí o láske, že je „spojivom dokonalosti“ (Kol 3, 14). Len láska je tá, ktorá nás urobí dokonalými, pretože nás s Bohom spája. V takom zmysle tvrdí veľký cirkevný učiteľ sv. Augustín:

„Konečný cieľ našej usilovnosti je Kristus... K nemu sa dostať, to je naša povinnosť!"

Láska voči Bohu i láska voči blížnemu patrí ku kresťanskej dokonalosti. Odvolávam sa na sv. Tomáša, ktorý tvrdí: „Prejav v tej istej láske je to, že Boha a blížneho milujeme, a že cnosť našej lásky rovnako sa vzťahuje na Boha a na blížneho." Vidíme to v každodennom živote. Matka miluje a váži si pestúnku, ktorá opatruje jej dieťa. Nakoľko pestúnku pre svojho syna miluje, preto jej láska voči pestúnke ešte viac sa vzťahuje na jej dieťa. Práve tak ten, kto svojho blížneho kvôli Bohu a pre Boha miluje, ešte viac miluje Boha ako svojho blížneho.

Keď teda svojho blížneho kvôli Bohu milujúc samotného Boha milujeme, potom naša láska k Bohu vzťahuje sa i na lásku k blížnemu. Chceš byť dokonalý, svätý? Potom tvoj konečný životný cieľ nech je: Dokonalá láska k Bohu a blížnemu!

Michelangelo pracoval na jednej soche. Jeden z jeho priateľov so záujmom sledoval jeho prácu. O pár dní ten kamarát zase ho navštívil a tak sa mu zdalo, že majster od jeho poslednej návštevy na soche nič nepracoval, ani nemenil. Mýliš sa, priateľ, odpovedal veľký umelec. Túto časť som vyleštil, odtiaľto som niečo zobral, túto črtu na obličaji som zjemnil, ústa som urobil výraznejšími, tento sval som viac vyzdvihol.

— Dobre, dobre, ale sú to len maličkosti.

— Možno, ale nezabúdaj, že maličkosti urobia niečo dokonalým, a dokonalosť nie je maličkosť!

Majster mal pravdu, lebo i v duchovnom živote kresťana tie každodenné „drobné" dobré skutky a predsavzatia najviac pomôžu ku kresťanskej dokonalosti, ktoré však vytrvale, ako každodennú životnú potrebu máme praktizovať. Akú krásu vytvoril Michelangelo na svojej soche, taká krásna bude „socha" tvojej duše, keď s Božou milosťou budeš na nej pracovať!

o. M. Magyar

V ten večer nemal hlad

Orfeo poznal hlad už od mladosti. Bol najstarší z trinástich detí, ktorými Boh obdaril ich chudobnú rodinu. Bývali v Mená di Castagnaro, dedinke v severnom Taliansku. Narodil sa roku 1911. Nemal ani štyri roky, keď vypukla prvá svetová vojna s evakuáciami, s nedostatkom, so zhonom za každodenným chlebom a prácou.

Aj keď sa vojna skončila, počet hladných úst nikdy nedovolil Orfeovým rodičom vychovávať svoje deti v hojnosti.

— Dnes sa po uliciach Mená preháňajú traktory, je tu určitý blahobyt, — hovorí Bruno, jeden z jeho bratov, — ale keď Orfeo a ja sme boli malí (on mal o štyri roky viac), panovala tu bieda a hlad. Indiu sme mali v dome. Niekedy nás mama nechala v posteli až do obeda, lebo nemala nám dať čo jesť. Keď mal Orfeo šesť rokov, všetkým hovorieval, že bude kňazom. No rodina potrebovala všetky ruky, aby zohnala pár grošov, preto ho otec nechcel pustiť z domu. Orfeo sa načas zmieril s otcovým rozhodnutím, ale svojho úmyslu sa nezriekol. Bol citlivý, prežíval bolestné položenie rodičov, keď nás nemohli uživiť, ako by sme to boli potrebovali, a často plakal.

Istého večera rodičia rozdelili polentu deťom a Orfeo zbadal, že im sa neušlo. Spýtal sa mamy:

— Prečo ty a otecko máte prázdne taniere?

— Dnes večer nie sme hladní.

— Teda ani ja nie som hladný, — odvetil a utiekol do stodoly, aby sa tam vyplakal. Mama šla za ním, potom aj otec. Vtedy Orfeo rozhodne povedal:

— Ak sa stanem kňazom, budem pracovať iba pre chudobných, pre tých, čo hladujú, ako ja s vami dnes večer.

(Z črty Vo svojich malomocných videl trpiaceho Krista)

S dôverou a vierou

Starý otec pýtal sa svojho vnuka, či sa modlí každý večer. „Ó, áno," odpovedalo dieťa. „Aj každé ráno?" — „Načo aj ráno? Vtedy je vidno a ja sa vôbec nebojím."

Typický príklad zo života, ktorý vyjadruje tú známu pravdu, že mnohí myslia na Boha ako na lekára. Ak je zle, zavoláme. A pritom, keď sa modlíme, nazývame ho „Otče náš..."

Všimnime si dobre udalosť zo sv. evanjelia, ktorá hovorí o uzdravení Jairovej dcéry a chorej ženy. Jairova dcéra umierala a chorá žena trpela už dvanásť rokov. V obidvoch prípadoch je jasne vidieť, že sa na Spasiteľa obrátili v poslednej chvíli. Jairovi, predstavenému židovskej synagógy, zomierala jediná, dvanásťročná dcéra (Lk 8, 42). A chorá žena na lekárov vydala už celý svoj majetok a nijako ju nemohli vyliečiť (Lk 8, 43). A tu im prišiel do cesty Mesiáš, Syn Boží, o ktorom už toľko počuli, že už zázračne uzdravil mnoho ľudí. Jemu zverili svoje bolesti, na neho zložili celú svoju nádej. A v obidvoch prípadoch boli vypočutí. Chorú ženu uzdravil a povedal jej: „Tvoja viera ťa uzdravila" (Lk 8, 48). A Jairovi, ktorému medzitým dcéra zomrela, povedal: „Neboj sa! Len ver, a bude zachránená" (Lk 8, 50). A naozaj, vzkriesil ju z mŕtvych.

V obidvoch prípadoch vidíme, že uzdravenie bolo výsledkom ich veľkej viery v Boha, ktorý môže všetko. Kde je nedostatok dobrej vôle a pevnej viery, tam Boh nerobí zázraky... Tak napr. v Matúšovom evanjeliu je zaznamenané, že keď Spasiteľ prišiel do Nazaretu, teda tam, medzi svojich, kde vyrástol, povedali mu: „Odkiaľže má tento svoju múdrosť a podivnú moc? Či je to nie syn tesárov? Či sa jeho matka nevolá Mária" (Mt 13, 54—55). A preto evanjelista zapísal významné slová: „A pre ich neveru neurobil tam Ježiš mnoho zázrakov" (Mt 13, 58).

(Pokračovanie na 7. str.)

Narodenie Panny Márie

(Dokončenie z 1. str.)

Evanjelista Marek ako jeden uvádza, že k Ježišovi mladík pribehol a kľakol si pred ním (v. 17). Na to, prečo sa tak ponáhľal, už asi nedostaneme odpoveď. Možno sa obával zákonníkov, aby ho nepovažovali za Kristovho prívrženca. Možno chcel využiť neprítomnosť zákonníkov pri Ježišovi, alebo sa ponáhľal, aby ho iní nepredbehli a on tak ostal bez pomoci a rady.

V jednom však predstihol iných. Túžil a chcel poznať cestu k večnému životu. Bol ako cestujúci, ktorý pozná cieľ svojej cesty — poslednú stanicu, ale potrebuje preskúmať a osvojiť si cestovný poriadok. Na toto dostal od Ježiša jednoduchú, ale, žiaľ, pre neho veľmi ťažkú odpoveď. Mládenec, ktorý verne dodržiaval Starý zákon, žil ako prvý a zbožný Žid, očakával od Ježiša povzbudenie alebo pochvalu. Považoval sa za dokonalého a na čas mu v tom zohrala úlohu aj jeho mladosť; pochváliť sa niekomu. Namiesto očakávania pochvaly Spasiteľ mu zdôrazňuje to, čo on si myslel, že dokonale naplňuje: „Ale ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania" (Mt 19, 17).

Často počúvame v živote, že prikázania zaťažujú človeka, odpudzujú ľudí od náboženstva a nebyť prikázaní vraj omnoho viacej ľudí by bolo náboženského zmýšľania.

Takéto námietky neobstoja. Pramenia zo slabej vedomosti o Bohu, alebo vôbec z nevedomosti. Teda je tu akýsi strach pred prikázaním, strach pred záväznosťou a zodpovednosťou. Toto sa javí nielen v náboženstve Dnes veľa ľudí by chcelo dobré zárobky, mať všetko, vysoké postavenie, ale zodpovednosť žiadnu. To, čo pre nás patrí k bežnému spôsobu života, zrazu nás zaťažuje. Náš vzťah k Bohu má byť ako vzťah detí k svojmu otcovi. Či sme napomenutie svojich rodičov považovali za odpudzujúce? Ak nás napomínali, dávali dobré rady a vštepovali dobrú výchovu, mali sme z toho strach? To isté hovorí k nám Boh. Aby sme dosiahli večný život, čo chcel aj bohatý mládenec, musíme zachovať prikázania, čiže dobré rady, alebo ak chceme, želania Pána Boha: „Syn môj, nezabúdaj na moju náuku a tvoje srdce nech sa pridržiava mojich príkazov, ba predĺžia ti dni a roky života a prinesú ti hojnosť pokoja" (Prís 3, 1—2).

Nuž a tieto želania — prikázania, ako podmienku večného života pripomína Spasiteľ aj mládencovi. Vymenuje mu druhú polovičku Desatora. Prvé tri prikázania nie sú menej významné. Veď bez prvého, druhého a tretieho prikázania, aká by bola naša viera v Boha? Spasiteľ zdôrazňuje druhú časť Desatora. Chce tým upriamiť pozornosť mladíka, že cesta k večnosti je cez vzájomnú úctu, znášanlivosť a lásku jedného k druhému. Ak by sme ho čo len jedno z týchto prikázaní prekročili, prekročili by sme rámec našej lásky voči svojmu blížnemu. Náš kresťanský život však nesmie spočívať na tvrdom plnení prikázaní a žiť v ustavičnom strachu, či sme to dobre robili. Všetko, čo konáme, má vyvierať z úprimného srdca a konať to s láskou a oddanosťou.

Ruský spisovateľ L. N. Tolstoj v jednej svojej poviedke hovorí o boháčovi a jeho sluhovi. Raz v zime pustil sa boháč so svojím sluhom na saniach do ďalekého mesta. Silný vietor a sneh bránili saniam v ďalšej ceste, preto sa boháč rozhodol, že zanechá sluhu a sám sa pustí na koni do mesta. Tak aj urobil. Po dlhom blúdení a zápase so snehovou búrkou prišiel znovu na toto miesto, ale sluhu našiel skoro zamrznutého. A tu začal rozmýšľať. Keď zamrzne sluha, zamrznem aj ja. Preto ho budem zohrievať, aby aj on ostal živý. A skutočne po hodine začal sluha ožívať a tak zachránil sa sluha i jeho pán.

Na to myslel aj básnik našej epochy V. Majakovskij, ktorý napísal v básni venovanej tragickej smrti svojho básnického druha slová tak veľmi pochopiteľnej a platnej pravdy: „V tomto živote umrieť nie je ťažké, oveľa ťažšie je život vytvárať."

Cesta do večnosti, to je cesta lásky k blížnemu. Táto láska bola náplňou života Ježiša Krista, ktorý potvrdil aj v rozhovore s bohatým mládencom. Každé naše slovo, dobrá rada, pomoc, potecha i radosť, ktoré pramenia z nášho srdca k blížnemu, sú vkladom do pokladnice kresťanskej lásky. Žime na ceste k životu do večnosti vo vzájomnej úcte a láske, aby sme sa obetovali jeden za druhého a našli cestu v jednote srdca.

Spisovateľka Božena Němcová svojmu priateľovi napísala: „Ja som pocítila v živote mnoho bolestí, trpkých sklamaní, bola som na pokraji zúfalstva — avšak napriek tomu nestratila som dôveru a lásku k ľuďom . . ."

o. Pavol Dancák

Podobenstvo o horčičnom zrnku a o kvase

V podobenstve o rozsievačovi bolo povedané, že len štvrtá čiastka semena priniesla úžitok (Mt 13, 8). V druhom podobenstve o kúkoli medzi pšenicou sa zase hovorí, že nepriateľ aj do tej štvrtej čiastky nasial kúkoľa a že sa usiloval otráviť aj tú štvrtú čiastku (Mt 13, 25). Ak sa veci takto majú, škoda sa namáhať. Práca na šírení Božieho kráľovstva nemá zmyslu — pomysleli si nielen apoštoli, ale i ostatní, čo počúvali Spasiteľa na brehu pri mori (Mt 13, 1—2).

Spasiteľ to zbadal a chcel im dodať odvahy. Povedal im ďalšie dve krátke podobenstvá, ktorými ukázal na to, že dielo Božie bude rásť, aj keby sa celý svet sprisahal proti nemu.

Prvé je o horčičnom zrnku „ktoré istý človek vzal a zasial na svoju roľu" (Mt 13, 31). Horčičné zrnko „je síce menšie od všetkých semien, ale keď vyrastie, býva väčšie od všetkých zelín, ba vyrastie ako strom, takže vtáctvo nebeské prilietuje a hniezdi na jeho konároch" (Mt 13, 32).

V druhom a tiež veľmi krátkom podobenstve prirovnáva Kráľovstvo nebeské ku „kvasu, ktorý berie žena a zapraví ho do troch mier múky a nechá celé skysnúť" (Mt, 13, 33).

Tieto krátke podobenstvá hlásajú svetu, že Pán Boh používa malé veci na to, aby zahanbil a poučil tých, ktorí si z Kristovho učenia robili a robia posmech. A predsa toto učenie, naoko také nepatrné, si stále kliesni cestu dopredu, „po celom svete na svedectvo všetkým národom" (Mt 24, 14). Najprv je maličké, také malé ako horčičné semienko. Napokon prerástlo všetky byliny, stalo sa stromom, na konároch ktorého oddychovali nebeskí vtáci a robili si svoje hniezda.

Podobne prirovnal šírenie Nebeského kráľovstva ku kvasu, ktorý zapravila žena do troch mier múky. Kvas obžil a dal do pohybu svoju nesmiernu a vnútornú silu a nalial nového života do mŕtvej masy múky. Tak aj Božie slovo ožilo v mŕtvych srdciach židov a pohanov a zmenilo sa v horlivých kresťanov. Neobmedzilo svoju činnosť na ľudí žijúcich len v oblasti Palestíny, ale na všetkých ľudí, „až po kraj sveta" (Sk 1, 8). Pracuje neustále, pracuje aj dnes a bude pracovať a prinášať hojné ovocie „po všetky dni až do skončenia sveta" (Mt 28, 20).

Kardinál Mermillod jedného dňa, keď vystupoval z vlaku, stretol sa s rušňovodičom, ktorého pred časom obrátil na dobrú cestu. Železničiar ho úctivo pozdravil a v krátkom rozhovore sa mu zdôveril: „Eminencia, keby ste ma neboli naučili dúfať v budúci život, hneď by som zavinil zrážku vlakov a urobil koniec svojmu trpkému zamestnaniu: vo dne, v noci stáť pri stroji vydaný napospas nečasu, s napätou mysľou, dávať pozor, aby sa nestalo nejaké nešťastie. To je námaha taká veľká, že ju možno znášať len vtedy, keď mám vieru, ktorú ste vy oživili v mojom srdci."

Viera má nás pretvoriť. Tak ako kvas prenikne celým cestom, tak aj Kristovo učenie má preniknúť celý náš život. Máme sa stať akoby mohutným stromom, v ktorého konároch by našli mnohí svoj odpočinok. Preniknúť svetom ako kvas cestom, aby skvasilo celý zemský povrch. A takto posilnení a preniknutí Božím učením stať sa opravdivým požehnaním zeme.

Podobenstvo o skrytom poklade

Pán Boh pozná človeka a dobre vie, že tajomnosť a skrytosť vzbudzuje náš obdiv, záujem a zvedavosť. Vždy je nám milé to, k čomu sa iba po dlhom hľadaní dopracujeme. Preto i získanie Božieho kráľovstva Spasiteľ prirovnal ku skrytému pokladu na poli.

„Kráľovstvo nebeské sa podobá pokladu, skrytému na poli. Človek, čo ho našiel, ukryl si ho, a od radosti nad ním ide a predá, čo len má, a kúpi to pole" (Mt 13, 44).

Kráľovstvo Božie má nesmiernu a večnú hodnotu. Poklad je v tomto prípade vyjadrením tejto hodnoty. Je nájdený náhodne. Vedie k neobyčajnej radosti. Ten, kto ho našiel, je ochotný zriekнuť sa všetkého, čo má, len aby ho získal.

Živým príkladom je nám sv. apoštol Pavol. Vieme o ňom, že bol zaťatým nepriateľom kresťanstva. Pre neho bolo kresťanstvo skrytým pokladom tak dlho, kým mu Pán Boh nedoprial milosti, aby poznal jeho cenu. Stal sa nielen kresťanom, ale jedným z najhorlivejších apoštolov. Draho zaplatil za tento poklad, ale tým väčšia bola jeho radosť. Sám o tom píše: „...oplývam potechou a prekypujem radosťou" (2 Kor 7, 4). A vyznáva sa, že niet sily, ktorá by ho mohla „odlúčiť od lásky Božej, ktorá je v Kristu Ježišovi, Pánovi našom" (Rim 8, 39).

V životopise Edity Steinovej, konvertitky, karmelitánky, zavraždenej Nemcami v Oswiančime, nachádzame tento zaujímavý príbeh:

Vo Frankfurte stretla Edita svoju priateľku. Rozhodli sa prezrieť si mesto. Najväčší dojem na ňu urobila katedrála. A znova je tu charakteristická vec: nie krása architektúry, sochárstva a obrazov jej utkvela v pamäti, ale opustená chudobná žena, pohrúžená do modlitby. Pre Editu to bolo prvé zjavenie Boha, prítomného v katolíckych kostoloch. „Pre mňa to bolo niečo úplne nové. Nikdy na to nezabudnem," povedala.

Po rokoch Edita Steinová svoje obrátenie a povolanie spájala s modlitbou tej neznámej, jednoduchej ženy. I pre ňu bol Boh dovtedy skrytým pokladom na poli.

V podobenstve sa hovorí, že „človek, čo ho našiel, ukryl si ho, a od radosti nad ním ide a predá, čo len má, a kúpi to pole" (Mt 13, 44). Človek teda musí počítať s tým, že dosiahnutie svojho večného cieľa ho bude stáť isté obety. Spasiteľ i tu jasne hovorí: „Veru, hovorím vám, niet nikoho, kto opustil dom, alebo ženu, alebo bratov, alebo rodičov, alebo deti pre Kráľovstvo Božie, a nedostal by mnoho ráz viacej v tomto čase a v budúcom veku život večný" (Lk 18, 29—30). Všetko ostatné teda má byť človeku druhoradé a nemá pripustiť, aby mu čokoľvek a ktokoľvek prekážal dosiahnuť jeho večný cieľ.

Keď čítame nejaký román, v duchu si vždy želáme, aby sa dobre skončil... Na svete však niet dôležitejšieho románu, ako ten, ktorý si píšeme svojím vlastným životom. A aby sa ten život dobre skončil, treba hľadať skutočnú hodnotu: večnú spásu. Za toto musíme obetovať aj tie najväčšie hodnoty. Zadarmo sa Božie kráľovstvo nikomu nedáva. Ukradnúť ho tiež nemožno. Možno ho však poctivo kúpiť. A pretože Božie kráľovstvo je najvyššia hodnota, treba sa kvôli nemu mnohému, často všetkému zriecť. A len ten ho získa, kto si ho ocení všetkým tým, čo má.

S dôverou a vierou

(Dokončenie z 5. str.)

Písmo sväté nám hovorí, že ľudia túžobne očakávali Vykupiteľa (Lk 3, 15). A podobne i Jair a chorá žena čakali s veľkou túžbou a ich dôvera bola hojne odmenená. Kto s dôverou očakáva pomoc od Boha, nikdy nečaká nadarmo. Len aby naša modlitba bola vytrvalá a s dôverou prednášaná.

Tvojmu krížu klaniame sa

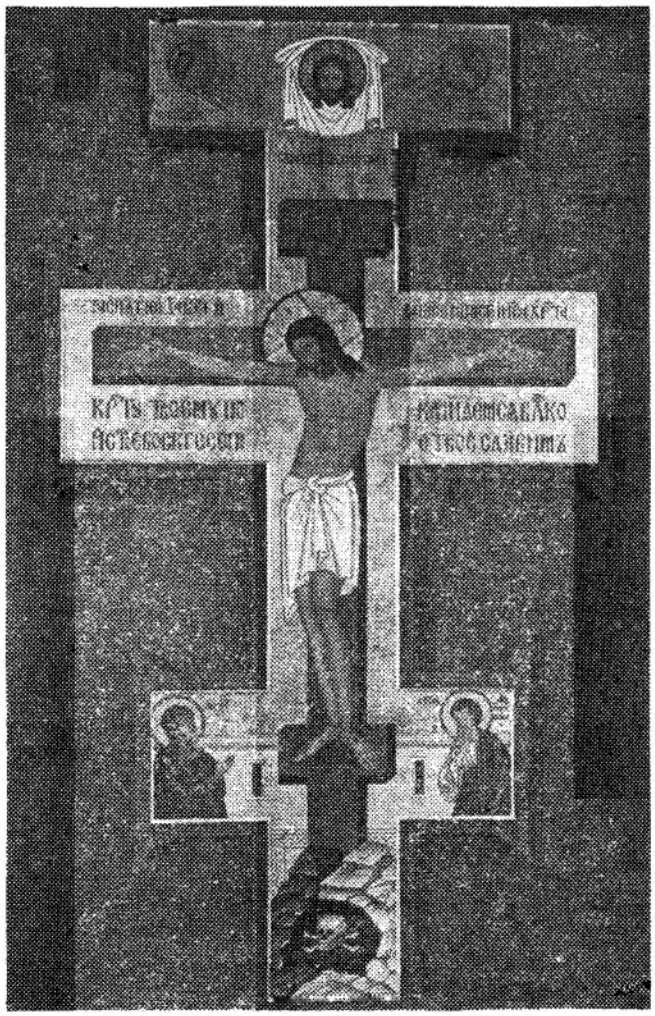

Na sviatok Povýšenia sv. kríža si východná cirkev uctieva sv. kríž zvláštnym spôsobom. Vykladá ho uprostred chrámu k všeobecnej úcte. A my sa pred ním skláňame a spievame: „Tvojmu krížu klaniame sa, Vládca, a tvoje sväté vzkriesenie oslavujeme."

Pôvod sviatku nás vedie do roku 325. V tomto roku cisárovná sv. Helena, matka Konštantína Veľkého, dala sa do hľadania Kristovho kríža v meste Jeruzaleme, keďže bol Židmi ukrytý. Po jeho nájdení si svätá cirkev spomína na túto udalosť na sviatok Povýšenia sv. kríža 14. septembra.

Znak sv. kríža si uctievame, pretože na ňom zomrel za naše hriechy Syn Boží. Pri pohľade na neho si pripomíname slová sv. evanjelia: „Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, čo uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný" (Jn 3, 16). Na tomto kríži síce Syn Boží zomrel, ale tým zvíťazil nad hriechom a pre nás sa stal znamením nášho vykúpenia a víťazstva.

Svätý kríž sa pre nás stal tiež mocnou oporou a silou. Preto nás svätá cirkev ním žehná a v jeho znamení udeľuje všetky sviatosti. Robí tak preto, aby nám povedala, že všetka milosť pochádza od Boha Otca, prostredníctvom zásluhy nášho Ukrižovaného Spasiteľa, „aby nik, čo uverí v neho, nezahynul, ale mal život večný" (Jn 3, 16).

Väčšina z nás má kríž vo svojich bytoch. Dokonca je to dnes moderné mať kríž a veľmi starý. Mnohí ho nosia na prsiach. Ale kríž nie je len na ozdobu. Kríž nám ukazuje na hriechy sveta i na hriechy naše, pre ktoré musel trpieť a zomrieť Syn Boží. Tým, že Syn Boží na ňom trpel a zomrel, dal zmysel aj všetkému, čo my trpíme. Len takto sa stane pre nás kríž naozaj znamením svätým, ktorý dáva zmysel nášmu kresťanskému životu.

Pochopíme ho?

Spasiteľ v podobenstve o rozsievačovi nám zobrazuje sám seba ako hlása Slovo Božie; hospodára, ktorý pracuje na poli, ale i človeka trpezlivého, čo po práci trpezlivo čaká na svoju úrodu. Navonok podobenstvo veľmi jasné a predsa sa apoštoli pýtajú Ježiša: „. . . čo to má byť za podobenstvo" (Lk 8, 9).

Ježiš káže podobenstvo nám, aby sme ho pochopili: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva!" (v. 8), ale Jeho ďalšie slová: „Vám je dané poznať tajomstvá Kráľovstva Božieho, iným hovorím len v podobenstvách, aby síce hľadeli, ale nevideli, počúvali, ale neporozumeli" (v. 10), nás privádzajú k zamysleniu. Pochopili sme Krista ako rozsievača? Vidíme Krista ako rozsievača aj v dnešnej dobe, Cirkvi a v svojom živote? Pochopili sme v svojej súčasnosti náboženstvo?

Hovorí sa, že človek si podmaňuje prírodné sily, pretvára svet svojimi vedomosťami a schopnosťami. Napriek tomuto človek je naozaj slabý tvor a jeho možnosti sú veľmi obmedzené. Napr. nemôže zastaviť vietor a ani zabrániť smrti.

„Rozvoj ľudskej spoločnosti, rozvoj výrobných síl a prostriedkov urobili človeka nezrovnateľne silnejším a mohutnejším, ako sa zdá. Napríklad stroje uľahčujú prácu (aj slabší človek ich pomocou vykoná veľa), nadzvukové lietadlá preklenujú priestor, nové materiály vytvorené človekom v mnohom prevyšujú prírodné suroviny. Toto dáva ľudstvu veda a nie náboženstvo."

Veľmi zaujímavým spôsobom vyjadruje činnosť človeka staré fínske príslovie:

„Boh dáva polia, no nedáva pluhy,
Boh dáva kravy, no nedáva kanvy na mlieko,

Boh dáva konope, no nedáva tkanivo a plátno. Ty sám musíš svojou silou tvoriť, svojím dôvtipom ich spracúvať a svojím rozumom uvažovať.“

Náboženstvo nikdy nemalo a nemá za prvotný cieľ človeka hmotný blahobyt, avšak teší sa z neho a napomáha mu. Už v prvej kapitole Genezis hneď na prvej strane nám hovorí, že celé stvoriteľské dielo má slúžiť pre človeka: „Naplňte zem a podmaňte si ju“ (1, 28). Teda človek je povinný vynakladať rozumné úsilie, aby svojou prácou zužitkoval pre svoju spokojnosť to, čo mu Boh dal. Zem nám poskytuje všetko, čo potrebujeme, potom človek má aj právo na jej využitie a zveľaďovanie. Posledný koncil o tom hovorí: „Boh určil zem so všetkým, čo obsahuje na užívanie všetkým ľuďom a národom, takže všetci majú byť rovnakým spôsobom a právom účastní na stvorených dobrotách, pod vedením spravodlivosti sprevádzanej láskou.“

„Vlastné poslanie, ktoré Kristus zveril svojej cirkvi, nie je politickej, hospodárskej, ani sociálnej povahy, lebo cieľ, ktorý jej Kristus vytýčil, je náboženského rázu. Ale práve z tohto náboženského poslania vyplývajú povinnosti podľa Božieho zákona. A tak cirkev má dávať podnet slúžiť všetkým.“

Cirkev nielen dnes, ale aj v minulosti napomáhala ľuďom k pozemskému dobru. Ako dôkaz sú nespočetné ústavy s dobročinným zameraním. Tie vydržiavala z vlastných prostriedkov a keď sa niekde vyskytla bieda, cirkev vždy prišla na pomoc. Zakladala nemocnice, zakladala domy pre starých, sirotince a na Východe bola to pomoc pre malomocných. Teda sociálna starostlivosť má svoje korene práve v kresťanskom ponímaní života. Cirkvi dodnes vďačia najmä v rozvojových krajinách, že sa stará o sociálnu vyrovnanosť tamojšieho ľudu. V súčasnosti môžeme pripomenúť napr. matku Terezu z Kalkaty a mnoho iných. Toto je vedľajšou povinnosťou cirkvi konať dobro, ktoré vyviera z hlavného cieľa — milovať blížneho ako seba samého.

O ruskom spisovateľovi L. N. Tolstom sa hovorí, že veľmi horlil za prirodzené práva opustených a chudobných. V jednej zo svojich noviel píše, ako vraj raz na ulici stretol istého chudobného človeka. Z jeho tváre sa dalo vyčítať, že už viac dní nejedol. Tolstoj rukou prebehol svojimi vreckami a zistil, že už rozdal všetko, čo mal. Bez rozpakov objal nešťastníka, pobozkal ho a povedal mu: „Nehnevaj sa na mňa, drahý môj brat, že už nemám, už som všetko rozdal“. Chudákovi vyhŕkli slzy a hovorí: „Vy ste mi dali viac, ako ktokoľvek iný, lebo ste ma nazvali svojím bratom“.

Ak takto naplníme svoj každodenný život kresťanskou láskou, potom pochopíme podobenstvo o rozsievačovi, lebo bude nám dané poznať tajomstvá Kráľovstva Božieho.

o. Pavol Dancák

Aká je naša viera?

Hlasom volajúceho na púšti nazývajú posledného proroka Starého zákona sv. Jána Krstiteľa. Mnoho ľudí prichádzalo počúvať tento hlas, mnoho duší s láskou plnilo to, čo skrz jeho ústa žiadal od nich sám Boh. Každé jeho slovo ich pohlo až do hĺbky srdca a zapaľovalo lásku k spravodlivosti a čistote.

Tento hlas zamĺkol! Zlá ruka hriechu dvihla meč kata, aby sťala hlavu spravodlivého. Poslucháči ostali bez kazateľa, žiaci bez učiteľa. V ich srdciach nastal smútok, zapanovala nenávisť a nedôvera ku všetkému. Oheň, zapálený v dušiach ľudí veľkým prorokom, začal hasnúť a namiesto radosti nastúpil plač. Hoci bol medzi nimi sám Spasiteľ, hoci ich k sebe volal, vo svojej nedôvere sa zmohli iba na jedno, a to na otázku, ktorú položil Natanael:

— Či môže z Nazareta pochádzať niečo dobrého?

Divíme sa tomu, krútime nad tým hlavou. Prečo ľudia hneď neuverili Kristovi? Prečo v sebe neudržali oheň lásky k Bohu, ktorý v nich zapálil sv. Ján Krstiteľ?

Divné je nám! Ale nikto sa nezamyslí nad tým, že i dnes sa niečo podobné robí s nami. Pomedzi nás chodia mnohí kresťania, ktorí vo svojom srdci nosia nedôveru, v ktorých láska k Bohu a ku všetkému, čo súvisí s cirkvou, iba bliká. Či tiež niekedy horeli láskou k Bohu? Po sv. krste, po prvej sv. spovedi boli čistí ako anjeli, spravodliví, úprimní a nábožní. Ich srdce horelo túžbou k láske Bohu a cirkvi urobiť niečo veľkého. A predsa sú takými, o ktorých sa hovorieva: „Boli, ale už nie sú“. Keď vyrástli, zosobášili sa, keď ich cirkev žehnala svojím požehnaním, keď svojou čistotou boli blízko Boha, chceli urobiť z chrámu raj: obetovať sa pre neho, darovať rúcho a prikrývky, prinášať kvety, upratovať a pod. Ich viera, dobrota a apoštolské srdce boli odhodlané slúžiť Bohu. V ich srdci horel veľký oheň.

Ale či z pohodlnosti, alebo z toho, že sa nedôsledne starali o spásu svojej duše, zoslabol tento oheň. Z niekdajšieho ohňa zostal už iba ohník, ktorí bliká, a nakoniec úplne zhasol. Namiesto zbožných skutkov robia hriešne. Zo sľubov mladosti alebo z ťažkých časov nezostalo nič. Ich ruky ochabli v práci pre dobro cirkvi a Boha. Nemôžu si nijako pomôcť. Sú podobní susedovi, s ktorým sa viedol tento rozhovor:

— Sused, počujte, doma vám horí!

— Veru, naozaj horí.

— Ale veľmi horí!

— Vskutku veľmi.

— Bolo by treba hasiť!
— Bolo by treba.
— Ale už je neskoro!
— Naozaj je už neskoro.

Uvedomujú si chybu, vedia, že by bolo treba prísť do chrámu, na pobožnosť, na večiereň, k sv. spovedi. Bolí ich, že sú takí pohodlní, ale pre svoju nápravu neurobia nič, pretože nemajú dosť síl dostať sa k liečivej vode a uzdraviť sa. Iba ak niekto iný by im v tom pomohol.

Ale Ježiš Kristus pomohol smutným žiakom sv. Jána Krstiteľa a v ich srdciach z hasnúceho ohníka zapálil vatru lásky k Bohu a Božím veciam. Podobne pomôže všetkým, kto po tom túži. On volá:

— Poďte! Poznám vás i vaše hriechy. Ale je potrebné, aby ste vo svätej spovedi vyznali sa z nich a oľutovali ich. Nehovorte, že „či môže z Nazareta pochádzať niečo dobrého," pretože som prekonal i Natanaela, že viem všetko a všetko môžem.

Ježiš Kristus nás naozaj môže očistiť, pomôcť nám, dvihnúť nás a zapáliť v nás oheň Božej lásky. Nemyslíme na svoju nemohúcnosť, nebuďme chladní k potrebám cirkvi, nepozerajme na to, ako pomaly kráčame v hľadaní Nebeského kráľovstva. Bolo by smutné, ak by na niekoho z kresťanov ukázali:

— Hľa, kedysi bol kresťanom, a teraz žije v hriechu.

To by len ukázalo na slabosť ducha a nestálosť charakteru.

Ako naozaj málo je potrebné k tomu, aby sa človek vyliečil z nedôvery, z choroby svojej duše: sv. spoveď, dodržiavanie prikázaní, láska k Bohu a blížnemu, vedieť sa trochu obetovať.

Ale aj tieto malé veci sú drevom, ktoré, ak položíme na hasnúci oheň našej lásky k Bohu, stane sa veľkou vatrou, ktorá roztopí hriech — sneh a ľad duševného chladu — nielen v našich dušiach, ale súčasne zapáli k Bohu duše mnohých chladných kresťanov, ktorých je okolo nás mnoho.

(11)

---

o. Leontín Lizák

Z obce a farnosti Sulín

Prírodu som mal vždy veľmi rád, zvlášť lesy, hory, úbočia s ich bystrinami, striebornými vodopádmi plných pstruhov. Zdá sa mi, že mi boli súdené tie Karpaty, ktoré som ako chlapec poznával iba tak povrchne, ale vždy miloval a túžil poznať ich obyvateľov v celej ich hĺbke.

Karpaty mi najprv ukázali svoje ruky a nohy, — svoje podholie.

— Pozri, — šeptali z vlniaceho sa mora zlatého pšeničného obilia, z vinice a záhrad plných červených jabĺk, — my tu začíname.

Karpaty sú bohaté hlboko dole. Ale krásne sú aj jeho vypínajúce sa vrchy. A ich doliny ťa volajú, lákajú . . .

A potom odkryli i svoje srdce, pritiahli ťa k sebe. Či to boli vrchy, alebo doliny? A možno ich vnútro? Ideš ich krivými cestami, ktoré ako had vinú sa pomedzi tmavozelené smrekové lesy, z ktorých miestami padajú na cestu kamene. Áno, prilákali ma hádam do svojho najkrajšieho kúta, do obce Legnava a Malý Lipník. Ale nešeptali, skôr ohlušili hrmotom letnej búrky či treskúcim mrazom snehovej fujavice, hovoriac:

— My sme aj také! Tvrdé a zlostné!

V týchto končinách je zima dlhá. A predsa i tu žijú ľudia. Sami, hoci so žartom, často o tom hovoria:

— U nás je desať mesiacov zima a ostatné všetko leto!

Polia nie sú tu lány. Na prudkých stráňach rozkuskované tzv. „roličky", úzke, veľmi úzke, že ich možno preskočiť. Sú ohradené smrekovými kolíkmi, či kríkmi, ktoré vyrástli na medzi. Tu sa v lete nevlní zlatá pšenica. Rastie iba nízky jačmeň a ovos, kým väčšia časť rolí je vysadená zemiakmi — „gruľami" — ako ich tu nazývajú. Záhrad niet. Sem-tam jabloň, slivka či hruška, ktoré sa podobajú skôr topoľu než ovocnému stromu. A ich vetvy sa úzko vedľa sebe vypínajú k oblohe.

Predsa to všetko nie sú ešte Karpaty.

Chceli sme navštíviť nášho suseda, o. Ivana H., žijúceho ešte ďalej, v obci Sulín. V zime to bolo takmer nemožné, pretože do obce, ktorá leží 9 km od Malého Lipníka, vedie len nedávno do skál prudkého svahu vytesaná, úzka cesta, na ktorej sa môžu obísť sotva dva vozy, ale dve autá veľmi ťažko. A ak je na ceste sneh, vtedy je lepšie tam vôbec nechodiť. Z jednej strany trčia do neba skaly, z ktorých kedykoľvek môže padnúť veľký kameň, a z druhej strany priepasť, na ktorej dnes tečie rieka Poprad, ktorá tu vytvára hranicu medzi ČSSR a PĽR. Zábradlie má cesta iba na jednom mieste. Ak sa zosunie, poletíš dole prudkým svahom, ktorý je zarastený tŕním.

Bolo to hneď po zime, čo mesiacom tu nemožno označiť, pretože zima sa tu končí v marci, apríli a niekedy aj v máji. Hoci dookola pod jedľami a v dolinách bol sneh, ktorý tu v zime navial vietor celé hory, na ceste ho už nebolo. Takto sme sa mohli smelšie vydať na cestu údolím. Prešli sme kolo prameňa minerálnej vody — známej ako „Sulínky" — o ktorej hovoria, že ju kedysi vyvážali až do Ameriky.

V Karpatoch je mnoho minerálnych prameňov, zvlášť tu. Tunajší ľudia ju jednoducho nazývajú „ščavou".

Cestu sme prekonali veľmi rýchlo. Pred nami sa objavili domy obce Sulín. Je to tzv. „Malý Sulín", ktorého domy sú rozostavané na rovinke popri rieke Poprad. Tých neveľa domov sme minuli veľmi rýchlo. Potom dlho nebolo nič, iba z jednej strany kríky a z druhej smrekové ploty, ako ochrana proti dobytku. Až potom sme vystúpili na vrch, kde sú domy porozhadzované v dĺžke troch kilometrov, na vrchu i po stranách, každý dom tam, kde kto mal svoj pozemok.

Domy nízke, väčšinou drevené, s maličkými oknami. Vedľa nich maštaľ a iné hospodárske budovy. Do nastávajúcej zimy sa ľudia pripravujú hneď po skončení predchádzajúcej. Vozia z lesa drevo, porežú a porúbu ho a potom obkladajú ním domy zo všetkých strán. Takto drevo cez leto schne a v zime vytvára akoby druhú stenu domu a chráni od zimy. Len okná pozerajú ako oči spomedzi poukladaného dreva.

Plot — ten je pletený z lieskového prútia, ktorý preskočíš — urobený skôr na označenie hranice dvora, než ohrady proti sliepkam, húskam či kačiciam.

Uprostred obce stojí cerkev, farská budova, kultúrny dom, predajňa i pohostinstvo. Kino a divadlo obyčajne v takej malej obci niet. Tvrdá práca a krátky oddych vryli pečať i charakter ľuďom.

— Príroda sa s nami tu nebaví, — hovoria.

Pre nich „príroda", pre mňa „Karpaty". Áno! Tu vo svojej kráse sú rovnaké v zime, keď slnko akoby svojimi kryštálikmi zdobí bielučký sneh, kontrastujúc s tmavozelenými jedľami, čo pre turistu je to pohľad nielen na dva-tri dni. Až oči bolia pri pohľade na túto krásu. Vojdi pod stromy, musíš sa brodiť v snehu veľmi hlboko, že ťa premôže, ba čo viac, vetvy stromov ti nasypú množstvo snehu za golier. A to je denný údel tunajších obyvateľov na ceste do práce i pri práci v lese.

A ak začne padať sneh, ako to tu hovorievajú „kuriti", vtedy začne fúkať vietor a mráz vystúpi až na 30 stupňov. Sneh odreže obec od sveta. A kým neprejdú pluhy, kým cestu neposypú, do obce nedôjdeš. A v zime nie je to zriedkavosťou.

Ešte sme neprišli ani k farskej budove, keď sme na ceste stretli o. Ivana v reverende a s krížom v rukách, vo vysokých čižmách a s vyhrnutým golierom, ako sa ponáhľa k chorému. Vošli sme do fary, mysliac si, že o. Ivan šiel spovedať len tu neďaleko, že sa čoskoro vráti. Zatiaľ sme sa zhovárali s jeho teraz už nebohou manželkou. A tu sme sa dozvedeli, že o. Ivan šiel spovedať do osady a filiálky Medzibrodie, ktoré je za osadou a súčasne filiálkou Sulína, zv. Závodie, vo vzdialenosti 7 km od Sulína cez les. Veľmi vážne tam ochorela žena, i odkázali na o. Ivana, aby ju prišiel zaopatriť sviatosťami.

Myslel som si, že zveziem o. Ivana tam aj späť a že za niekoľko minút budeme doma. Obrátil som auto a dohnal o. Ivana. Spočiatku o. Ivan nechcel ísť, pretože to považoval za svoju záležitosť, ale potom sa rozhodol (azda, aby ma trochu poučil). Sadol do auta s poznámkou, že tou cestou autom ísť nemožno, iba ak z druhej strany Mníška nad Popradom. Presvedčil som ho, že neraz som už prechádzal aj cez oráčinu.

Do Závodia, ktoré je od Sulína vzdialené 1 km, hoci tu vedie, možno povedať, iba chodník, akosi sme sa dostali. Ale za osadou Závodie došli sme iba pod „chašču". Auto už ďalej nemohlo. Motor reval, kolesá sa krútili na mieste a sadali do blata so snehom tak, že len ťažko som sa z toho dostal. O. Ivan hovoril, že ďalej pôjde peši sám. Chcel som ho počkať, ale vysvetlil, že to bude trvať dlho, pretože pred ním je ešte 4—5 km cesty lesom snehovou kašou a blatom. Potom sa asi hodinu tam zdrží pri chorému, a potom cesta späť, čo potrvá nemenej ako 5 hodín.

Odišiel a rýchlo zmizol v tmavom lese, kým ja som sa vrátil na faru v Sulíne. Čakal som dlho do noci, stále vyzerajúc, kedy sa o. Ivan vráti domov.

(Pokračovanie v budúcom čísle.)

Z myšlienok na každý deň

Keď však nastal čas oberačky, poslal svojich sluhov, aby od vinohradníkov prevzali úrodu (Mt 21, 34)

Od sv. Justína z knihy Dialóg so židom Trifonom poznáme tento Spasiteľov výrok: „Pán Ježiš Kristus povedal: V čom vás prichytím, z toho vás budem súdiť."

Tento život nám bol daný k tomu, aby sme prinášali hojnú „úrodu" dobrých skutkov. Až príde čas zbierania úrody — deň posledného súdu, nebudeme mať ospravedlnenia, pretože sme dobre poznali vôľu nebeského Hospodára. Vtedy zaujme k nám stanovisko prísneho, ale spravodlivého súdu, ako k týmto nehodným vinohradníkom z podobenstva: „Ničomníkov nemilosrdne zahubí a svoju vinicu prenajme iným vinohradníkom . . ." (Mt 21, 41).

Či preto prinášajú sviecu, aby ju postavili pod mericu alebo pod posteľ? Či nie skôr preto, aby ju postavili na svietnik? (Mk 4, 21)

To je nakoniec aj úloha nás všetkých veriacich kresťanov, aby sme svietili svojím životom. Podľa svojich možností a schopností. Veď ak nás Spasiteľ nazval svetlom, potom našou úlohou je, aby sme sa neskryli „pod mericu alebo pod posteľ", ale „postavili na svietnik". „Ak nemôžeš byť hviezdou na nebi, — hovorí arabské príslovie, — buď aspoň lampou v dome".

Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a predsa iba jedno je potrebné (Lk 10, 41).

Pápež Ján XXIII., pri istej audiencii francúzskym parašutistom, povedal: „Nechcem, aby ste zabudli, keď skáčete zhora nadol, ako sa skáče zdola nahor."

Popri plnení si svojich povinností a starostí o každodenný chlieb máme pamätať aj na to „jedno potrebné". Aby nám zostalo dosť času rozmýšľať nad tým, ako sa priblížiť k nebu, pre ktoré sme stvorení . . .

Otcovský pohľad

Krásny letný deň. Slniečko je už vysoko a svojimi lúčmi zohrieva i maľuje celý kraj. V ich záplave menia sa hory, potôčik, údolie v jediný malebný obraz, ktorý hýri životom. Život sa ozýva z jemnej zelene listov na stromoch, z pohybu tenkých konárov, čo sa knišu vo vánku z rôznych farieb kvetov, čo sa na nás usmievajú z úbočia i zo žblnkotu potôčika, čo svojou vodnou melódiou vhodne doplňuje šum lesa. Všetka tá živá krása tiahne, vábi, volá, aby sme sa v nej nakochali, nadýchali sviežeho vzduchu a naučili sa svojím správaním a konaním prispievať k jeho nádhere, napomáhať jeho príťažlivosť a tak pomáhať slniečku tvoriť radosť, nadšenie, spokojnosť a lásku medzi ľuďmi.

V takej nálade pustil som sa na prechádzku za letného rána údolím medzi horami popri neveľkom potôčiku. Nevedel som sa opojiť čarovným pohľadom na krásu prírody, ktorú nemožno vylíčiť slovami, vernejšie ju prežívame svojimi citmi. Každých niekoľko krokov poskytovalo nový, príťažlivejší pohľad a čím ďalej som šiel, tým ďalej ma to tiahlo. Tu naraz počujem bolestný vzdych, ktorý kontrastoval s mojou náladou. Pozrel som sa smerom, odkiaľ vzdych prichádzal a hneď som zbadal chlapa asi päťdesiatnika ako leží v tráve. Bol biedne oblečený, neoholený, čierna tvár sa mu leskla v žiare slnka. Bol to Cigán. Prišiel som k nemu a spýtal som sa:

— Človeče dobrý, čo je s vami, ste chorý?

— Zbitý, — odpovedal krátko.

Zľakol som sa a ponáhľal som sa ho opýtať:

— Azda zlí ľudia?

Pokýval záporne hlavou, mávol rukou a riekol:

— Hanbím sa vám to povedať.

— No len povedzte, — naliehal som.

— Nevesta, — bola jeho odpoveď.

Pozrel som sa na neho nechápavo a on hneď zbadal moje rozpaky.

— Dobre ste porozumeli, — ubezpečoval ma chlap, — nevesta ma stĺkla. Ba viac. Mojej žene zlomila ruku, teraz ju má v sadre a mňa zbila.

Pripadalo mi to neuveriteľné, ale chlap pokračoval.

— Je to trochu dlhšie, ale majte trpezlivosť, aspoň sa vám vyhovorím, — povedal s bolesťou a potom začal:

— Mám jediného syna, ktorého ja i moja stará veľmi máme radi. A ozaj si to zaslúži, aby sme ho mali radi. Krásny, poslušný, múdry, že niet takého v okolí. Predstavte si, chodil do školy a bol výborný vo všetkom. Najprv ním opovrhovali ako s Cigánom. Ale keď prvý vypočítal úlohu, keď báseň vedel najlepšie a dostával jednotky, začali sa mu líškať, opisovať si od neho úlohy. Na rodičovskom združení ho učiteľ tak pochválil, že moja stará sa od radosti rozplakala a mne tiež sa tisli slzy do očí. Kupovali sme mu pekné šaty, topánky, aby mal všetko ako ostatní. Samí sme si utiahli, len aby on mal.

Keď tak nadšene rozprával o synovi, zbadal som, že ožil, na tvári sa mu objavil záblesk radosti a bolesť akoby už ani necítil. Pokračoval:

— Bývali sme v chatrči. Bola malá, biedna, s oknami, čo sa nedali otvárať. Vetrali sme len cez otvorené dvere. Nám to už bolo dobre. Ale povedali sme si so svojou starou, že náš syn musí bývať v slušnom dome. Pracovali sme, šetrili. Aj sme vypožičali. Postavili sme dom ako kaštieľ. Sebe sme vyhradili izbičku vzadu a všetko ostatné sme prenechali synovi.

Pekný bol, statočne pracoval, dobre sa správal, dievčatá sa za ním pozerali, ba priamo sa mu núkali. Nejednej otec ma pristavil osamote a povedal:

— Počuj, máš poriadneho syna a ja mám poriadnu dcéru. Mohli by sa pobrať.

— Čo by nie, — odpovedal som, — ak môj Gabi chce, nech si ju vezme. Ale svojmu synovi ženu vyberať nebudem. Aj moja stará tak povedala, čo jej núkali svoje dcéry.

Raz môj syn príde, aby sme šli pýtať Ľubicu za nevestu, lebo tá sa mu najviac páči. Pekná bola i teraz je. Zdravá, mocná, ale chudobná. Otec pije, haliera neušetril. Ale to všetko ešte nič. Prišli nám povedať, že má zlú náturu. Keď sa rozčertí, aj vlastnú matku nabije. A tak sme sa radili, čo robiť, lebo sme sa báli. A ešte viac sme sa báli odhovárať syna. Čo ak by nám urobil po vôli, vzal by druhú a bol s ňou nešťastný? Nuž povedali sme si, že radšej budeme nešťastní my. A tak sme nepovedali ani slova.

Vystrojili sme svadbu a snažili sme sa, aby bola so všetkým spokojná. Porodila dve deti, chlapca i dievčatko. Pripravili sme im krstiny. Ale ona vždy bola s niečím nespokojná.

Kúpil som krásne rádio. Večer sme si posadali a počúvali. Ale Ľubica si vždy sadla chrbtom k nám. Nechce nás vidieť. Sadli sme si k stolu a ona zvolala na manžela:

— Nechoď k nim, až sa nažerú, potom my budeme jesť. Nuž začali sme si variť i jesť vo svojej izbietke, len aby bolo dobre. Ale nebolo. Raz sa na nás oborila:

— Dokiaľ mi tu budete zavadziať, čo už neskapete?

Moju starú prešla trpezlivosť a hodila jej do očí:

— Čo sa tu rozhadzuješ? Čo si tu doniesla? Veď ešte aj šaty na svadbu sme ti kúpili.

Myslel som, že do Ľubice vošiel sám čert. Oči jej vzplanuli hnevom, tvár mala akoby bola rozum potratila. Zdvihla päste a zrevala:

— Teraz vám ukážem!

Moja stará sa zľakla a chcela vyskočiť z okna. Ale keď už bola v okne, nevesta ju sotila, že spadla a zlomila si ruku. Bežal som jej na pomoc. Ale nevesta za mnou a polenom ma treskla po hlave. Omráčila ma. Potom bila, kopala, kým na mne nevyliala všetku zlosť. Moja žena bezmocne kričala, až sa zbehli ľudia pomohli jej. Zavolali sanitku, ktorá ju zaviezla do nemocnice. Tam jej dali sadru a poslali domov. Už je jej lepšie, už tá zlomenina tak nebolí. A ja sa zotavujem. Vyšiel som si ľahnúť do trávy na slniečko a teším sa krásnej letnej prírode.

— A čo na to váš syn? — spýtal som sa ho.

— Viete, my ho chlacholíme, aby jej dal pokoj. No ona mu už viac ráz vyhlásila:

— Pamätaj, ak ma udrieš, viac ma neuvidíš. Nechám ti deti na krku, rob si s nimi, čo chceš.

Nuž veru, nechcel by som sa toho dožiť, pretože svojho syna veľmi máme radi. To je moje všetko. Čakám ho každý večer, keď sa má vrátiť z práce. Srdce vo mne poskočí, keď sa objaví vo dverách. Ten pohľad nedám za nič na svete. A preto mi je milé slniečko, čo zohrieva les, kvety na úbočí i žblnkotajúci potôčik, lebo sa teším, že večer uvidím svojho syna, ako s radosťou túli k sebe svoje deti. Ale keby som ho videl nešťastného, ako smutne pozerá na svoje deti bez matky, bol by som z toho nešťastný aj ja. Zhorkol by mi nielen pohľad na neho, ale i na toto krásne slniečko, na celú prírodu, ktorú mám rád. Nevedelo by ma nič potešiť.

— Ale predsa treba hľadať nejaké východisko, — namietal som, — nenechajte sa neveste biť, mrzáčiť.

— Už sme ho našli spolu s mojou starou. Vieme, že len my dvaja jej koleme oči v dome. Vystúpime sa jej. Dozvedeli sme sa o prázdnom dome. Je opustený a pustý. Nasťahujeme sa do neho a bude mať pokoj náš syn i my.

No posledné slová išli ťažko. Hlas sa mu dusil a v očiach sa mu zaligotali slzy. Ľúto mi ho bolo. A on mi na rozlúčku povedal:

— Ani neviete, aký som vám vďačný, že som sa vám mohol vyhovoriť. Tu, — ukázal dlaňou na prsia, — ležal mi kameň. A teraz sa mi uľavilo. Veľmi vám ďakujem, nech vás Pán Boh požehná.

Otcovský pohľad je šťastný, ak je šťastné jeho dieťa. Ale ak vidí svoje dieťa v nešťastí, zhorkne mu všetko, čo ho predtým tešilo.

Dr. Ján Bubán

Z duchovných prameňov

Dobrorečím ti, Otče nebeský, Otče môjho Pána Ježiša Krista, že si sa ráčil rozpomenúť na mňa biedneho.

Otče milosrdenstva a Bože všetkej útechy (2 Kor 1, 3), vďaka ti, že mňa, nehodného akejkoľvek útechy, často občerstvuješ svojou útechou.

Vždy ti dobrorečím a oslavujem ťa s tvojím Jednorodeným Synom i s Duchom Svätým Utešiteľom na veky vekov.

Hľa, Pane Bože, môj svätý milovník, keď ty zavítaš do môjho srdca, všetky moje útroby zaplesajú!

Ty si moja sláva a radosť môjho srdca, ty si moja nádej a moje útočište v deň môjho súženia (Ž 3, 4; 118, 111; 58, 17).

Ale pretože som ešte slabý v láske a nedokonalý v čnosti, treba mi, aby si ma posilnil a potešil; navštív ma teda častejšie a poučuj ma svätými náukami.

Osloboď ma od zlých náruživostí a vylieč moje srdce zo všetkých nezriadených žiadostí, aby som vnútorne uzdravený a dokonale očistený mohol milovať, zmužile trpieť a verne vytrvať.

Láska je veľká vec a vôbec veľké dobro, ktoré jedine uľahčuje každé bremeno a oddane znáša všetky protivenstvá.

Lebo znáša ťarchu bez ťažkosti, a každú trpkosť osladzuje a lahodí.

Šľachetná láska k Ježišovi pobáda k veľkým činom a vzbudzuje túžbu po stále väčšej dokonalosti.

Láska smeruje stále hore, k nebu, a nedá sa zadržať nijakými nízkymi záujmami.

Láska chce byť slobodná a prostá akejkoľvek svetskej náklonnosti, aby jej vnútorná vrúcnosť nebola hatená, aby ju nijaká časná výhoda nepomýlila, alebo aby nepodliehala rozličným nástrahám.

Niet nič sladšieho než láska, nič silnejšieho, nič vznešenejšieho, nič rozsiahlejšieho, nič príjemnejšieho, nič dokonalejšieho, nič lepšieho ani na nebi, ani na zemi; lebo láska zrodila sa z Boha a nemôže spočinúť len v Bohu, lebo je povznesená nad všetko tvorstvo.

Človek, ktorý miluje, letí, beží, raduje sa, je slobodný a nie je ničím spútaný.

Dáva všetko za všetko a má všetko vo všetkom, lebo spočíva v tom jednom najvyššom, z ktorého plynie a pochádza všetko dobré.

Nehľadí na dary, ale obracia sa k darcovi, vrcholu všetkého dobra.

Láska často nepozná mieru, ale nad všetku mieru rozohňuje.

Láska necíti bremeno, nedbá na námahy; podberá sa na viac, než koľko smie a všetko môže.

Láska zmôže všetko a mnoho dokáže, a má úspech aj tam, kde ten, čo nemiluje, ochabuje a klesá.

Láska ustavične bdie, i keď drieme, neusína.

Keď je ustatá, neochabuje, keď je stiesnená, nie je skľúčená, nie je skrúšená; ale ako živý plameň a horiaca fakľa plápolá hore, a bezpečne si kliesni cestu.

Kto miluje, vie, čo ten hlas volá.

Mocným volaním v sluchu Božom je ten ohnivý cit duše, ktorý hovorí: Bože môj, láska moja, ty si celý môj, a ja som celý tvoj!

(Nasledovanie Krista, III, 5)

„Neboj sa, len ver!“ (Mk 5, 36)

Na klenbe jedného nášho chrámu moju pozornosť upútali slová zo sv. evanjelia: „Neboj sa, len ver!“

Ozaj, aká veľká sila plynie z takejto viery. To je sila, moc, ktorá vie prekonať aj tie najťažšie chvíle ľudského života. Prípad Jaira, stotníka z Kafarnauma a i. nám to jasne potvrdzuje.

UPOZORNENIE!

Upozorňujeme dopisovateľov a čitateľov našich časopisov na zmenu adresy redakcie:
086 04 Kružlov č. 64, okr. Bardejov.

Zlý sen

Buď pozdravený, priateľ môj! Ako sa teším, že ťa po toľkých rokoch zase stretávam. Prečo si mi nenapísal, aby som vedel, kde žiješ?

Stratil som tvoju adresu, a preto som nenapísal.

Veľká škoda! Koľkokrát som na teba myslel, lebo rád by som vedel, ako sa máš, čo robíš, ako plynú tvoje dni a roky? Poď na jednu kávu a porozprávajme sa. Hľa! ... práve tu je jedna kaviareň, zájdime ...

Pán vrchný! ... prosím dve kávy a dva koňaky ...

Rozprávaj, rozprávaj, veď tak dávno sme sa nevideli!

Žijem ... prežívam svoje starecké dni so svojou milou starkou. Deti mám v poriadku, čo nás oboch upokojuje a teší. Máme z nich radosť, lebo sú dobré, statočné a vďačné za všetko, čo sme im poskytli ...

Všetko by bolo dobré, len tá minulosť kiež by neotravovala moje dni a najmä moje sny, v ktorých prežívam vojnu, trápenia, muky a strach v koncentračnom tábore. I minulú noc som tam, ako by to bolo dnes.

Ležím na drevenej, tzv. poschodovej posteli a nejde mi blahodarný sen na oči. Ležím nehybne, aby som čím menej kalórií upotrebil z tej tzv. polievky a čierneho tvrdého chleba, ktorý som pomaly prežúval a slinou miešal, aby čím viac výživy z neho získal pre svoje zoslabené, otrockou prácou vydrancované telo.

Ale čo vie telo? Síce trpí a bolí, ale duša, duch človeka! To je krutá bolesť! Duša túži po slobode, chce sa z toho pekla vyslobodiť a nemôže, je to strašné! Že človek človeku môže byť takým tyranom! „Tmavý" stredovek bude asi len tieňom dvadsiateho storočia v období svetových vojen.

Zrak mám obrátený k oknu. Lúče mesiaca padajú na podlahu a zdá sa, že ich čistota zašpinila sa od toho všetkého, čo tu je. Ó mesiačik! ... ako pokojne, majestátne a slobodne plávaš, kúpeš sa v tmavomodrých vlnách nebies! Ako ti závidím, až ma to fyzicky bolí! Ja vegetujem ako malý červík, utrápený prácou, hladom a mukami na tej zlom otrávenej zemi.

Zrazu počúvam zvuk voza, na ktorom ako siahovinu vyvážajú z tábora na kosť vychudnuté telá tých, ktorí už dokonali, ktorých už nič nebolí, ktorí už netúžia tak bolestne po slobode.

Jedno moje šťastie, že fyzicky bol som vždy zdravý a veľmi silný. To ma drží ešte na nohách. Vláčili sme kamene k nejakej stavbe len tak v holých rukách. Kamarát, ktorý z vyčerpania klesol, pomáhali sme mu, aby sa nejako udržal na nohách, lebo ináč guľka zo strážnikovho revolvera by s ním skončila.

Koľkokrát som duchom odletel domov a počúval teplý, láskavý a nežný hlas mojej milovanej manželky, matky mojich dvoch detí, ktorý mi tak bolestne chýbal tu, v tých surových nadávkach a rozkazoch. Ó žena! ... ako túžim byť pri tebe slobodný, šťastný a zdravý! Len vytrvať! ... silnou vôľou vytrvať a prežiť toto peklo! ...

Dupot strážnikových čižiem šľape po mojich slobodných myšlienkach a pripomína holú realitu: barak, reflektory, ostnatý drôt a strážne veže.

Prečo sa musím tak trápiť? Komu čo zlého som urobil? Nežil som žiadnym rozkošníckym životom. Nikomu neskrivil ani vlas na hlave ... Prečo? ... Prečo? ... Človek je od Boha stvorená slobodná bytosť! ... Ty Bože! ... Ty si moja posledná nádej a oslobodenie! ...

Také a podobné sny ma často trápia a mátožia v mojom živote. Ó, aký som šťastný, keď sa utrápený prebudím a zistím, že bol to len zlý sen a ja žijem doma v požehnanej slobode. Vďaka ti, Pane!

Preto by malo byť povinnosťou každého človeka, v prvom rade všetkých štátnikov a politikov celého sveta, pracovať, bojovať za mier a blahobyt, aby naše deti a vnúčence nezažili to, čo prežívali generácie v minulosti najmä cez dve svetové vojny, čo ničilo životy miliónov, čo zožieralo ľudské telo a ľudský duch.

Keď sledujeme správy dnešných čias, máme strach z toho šialeného zbrojenia a myslíme si: Ľudstvo vari docielilo vrchol vedy a kultúry a má toho dosť, a preto s tou atómovou energiou, neutrónmi a raketami samovraždu chce spáchať?!

Ešte koľko biedy a primitívnosti je na našej planéte! Kiež by tie dolárové miliardy na svete použili sa na zveľadenie hospodárskeho a sociálneho života. Na svete je ešte dosť bedárov a hladujúcich, a práve preto do neba volajúci hriech je spomínané miliardy používať na výrobu smrtonosných zbraní! Koľko starostí a práce čaká na človeka, aby umožnil žiť každému človeku dôstojným životom!

Len jeden príklad: Matka Tereza z Kalkaty rozpráva: „Pred niekoľkými mesiacmi v Kalkate vyšla som v noci z domu, ako viete, pracujem i v noci, pozbierali sme štyri—päť osôb a vzali sme ich do nášho domu pre zomierajúcich. Medzi nimi bola jedna žena vo veľmi zlom stave ... Keď som ju položila na lôžko, chytila ma za ruku. V tvári mala taký milý úsmev a povedala mi jediné slovo: „Ďakujem"... a zomrela. Ona mi dala ďaleko viacej, ako ja jej, ona mi dala svoje srdce ... Na rôznych miestach máme domy pre umierajúcich. Pamätám sa, ako som našla jednu ženu na ulici, ktorá zomierala od hladu. Vzala som ju do nášho domu a dala som jej misu ryže. Ona len sa dívala na ryžu, a keď som ju ponúkala, aby jedla, odpovedala jednoducho: Nemôžem. Nemôžem uveriť, že je to ryža. Tak dávno som ju nejedla. (Ako by niekto povedal v našom kraji na chlieb to isté.) Ona si na nikoho nesťažovala a neobviňovala bohatých, nikoho neobviňovala. Naprosto nemohla uveriť, že má pred sebou ryžu."

Tak už musím ďalej, priateľ. Ďakujem za pohostenie a mám radosť, že som ťa stretol ešte zdravého a šťastného.

I ja mám veľkú radosť zo stretnutia s tebou. Moji doma sa potešia z radostnej správy o tebe. Vymeňme si adresy, aby sme vedeli jeden o druhom, ako žijeme, pokiaľ zase sa stretneme. Zbohom a do videnia! ...

o. M. Magyar

Z kresťanského sveta

Vyše päť a pol tisíca náboženských činiteľov Spojených štátov, medzi nimi i 11 katolíckych biskupov, podpísali vyhlásenie, v ktorom ostro odsudzujú hrubé porušovanie ľudských práv v Salvádore a Guatemale. V posledných rokoch vládne bezpečnostné oddiely a s nimi spojené „eskadry smrti" zavraždili v obidvoch týchto krajinách tisíce bezbranných občanov.

Katolícko-pravoslávny dialóg na Kréte pokračoval ďalším kolom. Komisiu, ktorá má 28 rímskokatolíckych členov a toľko pravoslávnych, ustanovili po stretnutí Svätého Otca Jána Pavla II. s carihradským patriarchom Dimitriosom v roku 1979. Jej katolíckym predsedom je kardinál Willebrands a za pravoslávnu stranu komisii predsedá arcibiskup Stylianos.

Pred 450 rokmi došlo k vzniku anglikánskej cirkvi, keď r. 1534 kráľ Henrich VIII. nedosiahol v Ríme anulovanie svojho manželstva s Katarínou Aragonskou. Okrúhle výročia tejto udalosti anglikáni vždy oslavovali. Teraz — ako vyhlásili ich poprední predstavitelia — treba zabudnúť na staré spory a podporiť ducha dialógu, ktorý prebieha medzi rímskokatolíckou a anglikánskou cirkvou. Preto sa oslavy 450. výročia nekonali a cirkevná tlač ich zaregistrovala iba ako historický dátum.

Rok 1986 vyhlásili z iniciatívy Organizácie Spojených národov za Svetový rok mieru. Slávnostne sa má začať už v októbri 1985 pri 40. výročí založenia OSN.

V októbri t. r. zíde sa vo Fatime v Portugalsku Rada konferencie episkopátov Európy pod predsedníctvom kardinála Bazila Huma, arcibiskupa westminsterského. Toto stretnutie má prerokovať prípravy na sympózium európskych biskupov, ktoré bude rokovať na tému: Evanjelizácia kontinentu. Táto tematika sa pripravila už na predošlom sympóziu r. 1982.

Indická vláda vyhlásila za najlepšiu knihu roka dielo Indické literárne dedičstvo, ktorá vyšla v tlačiarni sv. Jozefa v Trivandrune, v štáte Kerala. Tlačiareň založili roku 1948 bosí karmelitáni a je vystrojená najmodernejším zariadením. Tlačia sa v nej knihy v 7 rečiach.

Zo života eparchie

ŠVERMOVO

Dňa 22. júla t. r. bola v horehronskej obci Švermovo mila slávnosť. Pri príležitosti 200. výročia posviacky chrámu zavítal do farnosti o. ordinár Mons. Ján Hirka. Pri vchode ho milými slovami a kyticou kvetov uvítali dievčatá, kurátori a miestny duchovný o. Ján Zuber. Po srdečnom uvítaní Najdôst. otec ordinár odslúžil sv. liturgiu za asistencie okr. dekana o. Jána Siváka a miestneho duchovného.

V kázni Najdôst. otec ordinár vyzdvihol najmä jubilejný cyrilometodský rok a tiež poukázal na hrdinskosť švermovských veriacich pred 40 rokmi, keď ich obec bola vypálená.

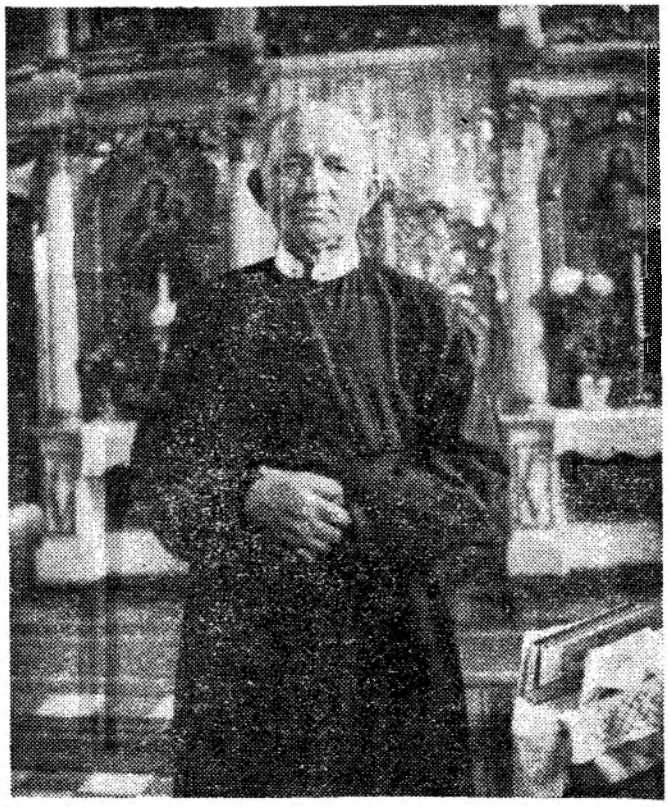

Nové hroby

Dňa 14. júla 1984 ukončil svoju pozemskú púť **o. Alois Jozafát Brezina**. Bolo to v sobotu pred škapuliarskym odpustom v Stropkove. Usnul pokojne, posilnený sviatosťami umierajúcich, s odovzdanosťou do Božej vôle.

Narodil sa 14. novembra 1905 v Bludove na Morave. Z desiatich súrodencov bol štvrtým. Rodičia mu dali príklad zbožnosti a pracovitosti. Bol obdarený schopnosťami ducha a už ako študent vynikal vo všetkých predmetoch.

Na kňaza bol vysvätený 29. júna 1932 v Prahe. Bol rímskokatolíckym kňazom, ale ako nadšený ctiteľ sv. Cyrila a Metoda, prijal obrad gréckokatolícky. Ako mladý kňaz pôsobil tri roky v Stropkove. Záver svojho života ukončil medzi gréckokatolíkmi v Brezničke, kde pôsobil najdlhšie, a to od roku 1971 až do smrti.

Jeho životná cesta nebola ľahká. Bol viackrát vážne chorý. Tri roky bol väznený v nemeckom koncentračnom tábore blízko Bayreuthu. Posledné bolesti ťažkej nemoci znášal s odovzdanosťou do vôle Božej.

Bol duchovným synom sv. Alfonza a jeho verným nasledovníkom. Veriaci i kňazi si ho vážili pre jeho živú vieru, kňazskú horlivosť, pre ducha ustavičnej modlitby a pre jeho úctu k Matke Božej. Rád každému pomáhal, vedel tešiť trpiacich a každého obveselil štipkou humoru.

S nebohým sa rozlúčil na poslednej ceste Najdôst. otec ordinár Mons. Ján Hirka, veľa kňazov, medzi nimi aj spolubratia z rodnej Moravy a skupina príbuzných, za veľkej účasti vďačných veriacich.

Vičnaja jemu pamjať!

o. J. Č.

Zo septembrových výročí

1. septembra — Medzinárodný deň mieru — deň boja národov za mier a proti horúčkovitému zbrojeniu (výročie vzniku druhej svetovej vojny r. 1939).

— — **1764** — pred 220 rokmi — začalo sa vyučovanie na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici, prvej vysokej školy baníckej v Európe.

— — **1944** — pred 40 rokmi — bolo v Banskej Bystrici prvé zasadanie Slovenskej národnej rady, bola vyhlásená Deklarácia SNR o prevzatí moci na povstaleckom území.

— — **1949** — pred 35 rokmi — zákonom SNR bola ustanovená Slovenská filharmónia (SF), reprezentatívny slovenský symfonický orchester, ktorý usporadúva abonentné koncerty a výchovné cykly.

2. septembra 1794 — pred 190 rokmi — nar. v Bobote MICHAL REŠETKA, vydavateľ starých slovenských tlačí, podporovateľ činnosti A. Bernoláka, národný buditeľ (um. r. 1854 v H. Súči).

3. septembra 1914 — pred 70 rokmi — bol zvolený za pápeža BENEDIKT XV. (páp. do r. 1922).

4. septembra 1809 — pred 175 rokmi — nar. JULIUS SLOWACKI, poľský básnik a dramatik romantizmu (básne: Hodina rozjímania, Vo Švajčiarsku; Hymnus pri západe slnka, Otec nakazených morom; poémy: Anhelli, Kráľ Duch, Beniowski; drámy: Kordián, Balladyna, Lilla Weneda, Strieborný sen Salomein, Kňaz Marek, Fantazy (um. 3. 4. 1849).

— — **1849** — pred 135 rokmi — nar. ANTON BRUCKNER, rakúsky hudobný skladateľ, význačný symfonik neskorého romantizmu, autor viacerých symfónií, omší, ofertórií a žalmov (um. r. 1896 vo Viedni).

5. septembra 1919 — pred 65 rokmi — padol v boji VASILIJ IVANOVIČ ČAPAJEV, sovietsky hrdina z občianskej vojny (nar. r. 1887).

— — **1944** — pred 40 rokmi — nacisti vypálili obec Telgárt (Švermovo).

7. septembra 1619 — pred 365 rokmi — zložil bl. MELICHAR GRODECKÝ, jeden z troch košických mučeníkov, slávnostné sľuby do rúk o. Dobokayho, rektora humenského kolégia.

— — —**1969** — pred 15 rokmi — posvätil o. biskup dr. Vasil Hopko a o. ordinár Mons. Ján Hirka kostol v Hlinnom.

8. septembra — Medzinárodný deň solidarity novinárov (výročie popravy Juliusa Fučíka r. 1943, a Medzinárodný deň boja proti negramotnosti — akcia UNESCO.

— — **1474** — pred 510 rokmi — nar. LODOVICO ARIOSTO, taliansky renesančný básnik, autor eposu v 46 spevoch Zúrivý Roland um. r. 1533).

— — **1924** — pred 60 rokmi — um. v Košiciach REHOR URAM PODTATRANSKÝ, učiteľ, spisovateľ (nar. r. 1846).

— — **1944** — pred 40 rokmi — začali sa boje o Duklu — Karpatsko-dukelská operácia na oslobodenie vlasti od okupantov.

— — **1949** — pred 35 rokmi — um. RICHARD STRAUSS, nemecký hudobný skladateľ a dirigent, predstaviteľ neskorého romantizmu (opery: Salome, Elektra, Ariadna na Naxe, Gavalier s ružou, Žena bez tieňa, Egyptská Helena, Arabella, Mlčanlivá žena a iné symfonické básne: Z Talianska, Macbeth, Don Juan, Smrť a vykúpenie, Eulenspieglove šibalstvá, Tak riekol Zarathustra, Don Quijote, Život hrdinu; piesne a i.); nar. 11. 6. 1864 — pred 120 rokmi.

9. septembra — Medzinárodný deň pamiatky obetí fašizmu.

— — **1799** — pred 185 rokmi — bola založená Akadémia výtvarných umení v Prahe.

— **17. novembra 1774** — pred 210 rokmi — nar. kardinál GIUSEPPE CASPAR MEZZOFANTI, vedúci vatikánskej knižnice, ktorý hovoril 39 jazykmi a prekladal zo 114 jazykov a 72 dialektov.

— — **1864** — pred 120 rokmi — nar. MYCHAJLO KOCIUBYNSKYJ, majster modernej ukrajinskej novely (Fata morgana, Tiene zabudnutých predkov a i.); um. r. 1913.

21. septembra — Deň tlače, rozhlasu a televízie.

— — **1774** — pred 210 rokmi — um. P. MATEJ NOVOTNÝ, SJ., profesor Trnavskej univerzity, cirkevný spisovateľ.

— — **1944** — pred 40 rokmi — bola oslobodená prvá obec na našom území Kalinov, okr. Humenné.

22. septembra 1774 — pred 210 rokmi — um. pápež KLEMENT XIV., zakladateľ vatikánskeho múzea (páp. od r. 1769).

23. septembra — Medzinárodný deň nepočujúcich.

25. septembra 1849 — pred 135 rokmi — um. JOHANN STRAUSS st., rakúsky hudobný skladateľ, otec „kráľa valčíkov" (nar. 14. 3. 1804 — pred 180 rokmi).

26. septembra 1769 — pred 215 rokmi — nar. vo Vyšnej Olšave pri Stropkove MICHAL A. BALUGJANSKIJ, profesor kráľovskej akadémie vo Veľkom Varadíne, dekan právnickej fakulty budapeštianskej univerzity, priateľ F. L. Čelakovského a P. J. Šafárika (um. r. 1847).

— — **1849** — pred 135 rokmi — nar. IVAN PETROVIČ PAVLOV, sovietsky fyziológ, nositeľ Nobelovej ceny (um. r. 1936).

28. septembra 1854 — pred 130 rokmi — nar. v Skalici MIRKO NEŠPOR, hrdina SNP (zahynul r. 1944).

30. septembra 1894 — pred 90 rokmi — um. PETER TOMKULJAK, profesor teológie v B. Bystrici, národopisec, publicista (nar. r. 1838).

(ž)

Naši jubilanti

V tomto mesiaci si svoje životné a kňazské jubileá pripomínajú títo vdp. duchovní otcovia:

— Michal Becza — 70 rokov od narodenia (7. 9.), Peter Dudinský — 55 rokov od ordinácie (13. 9.), Július Župan — 75 rokov od narodenia (20. 9.), Mikuláš Rojkovič — 75 rokov od narodenia (21. 9.).

Spomeňme si na jubilujúcich dušpastierov v modlitbách.

Mnohaja ľit, blahaja ľit!

„To Otec prikrýva stôl a pozýva svoje deti. Veriacich viaže povinnosť účastniť sa na ňom. Byť ľahostajný k tejto výzve je ťažká vina. Nemôcť splniť túto povinnosť z vážnych dôvodov je príčinou žiaľu, a zúčastniť sa na ňom len z prisilenia znamená zbaviť sa hojnosti jeho darov," povedal Svätý Otec Ján Pavol II. v nedeľu 5. augusta t. r. na nádvorí Apoštolského paláca v Castel Gandolfe, citujúc pastiersku výzvu, ktorú uverejnila Talianska biskupská konferencia, odporúčajúca účasť na nedeľnej Službe Božej.

SLOVO — mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Cirkevnom nakladateľstve Bratislava. Šéfredaktor: František Dancák. Redakcia: 086 04 Kružlov 64, t. č. 952 41. Administrácia: 815 21 Bratislava, Kapitulská 20. T. č. 331 717 a 333 056. Index. č. 49618. Tlačia: Duklianske tlačiarne, n. p., Prešov. Uzávierka časopisu je 2 mesiace pred vydaním čísla. Rukopisy nevraciame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov. Rozširuje: PNS, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia a dovoz tlače 884 19 Bratislava, Gottwaldovo nám. 6. Celoročné predplatné 24 Kčs, pre cudzinu 24 Kčs plus poštovné. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.